



**NØKKELPASSASJE:** Jørgen Aamot foran ryggen mellom Kangchenjunga og Yalung Kang i bakgrunnen. Bildet er tatt ved nøkkelpassasjen på ruta på sørsiden av Kangchenjunga opp til Humpa.

# UTILGJENGELIG SKATTEKISTE

**Etter ti dagers venting kom værvarelet de hadde håpet på; om tre dager skulle vinden dreie og sola skinne. Jørgen Aamot og Fredrik Ericsson satte alt inn i forsøket på klatre Kangchenjunga (8586 moh.) – verdens tredje høyeste fjell.**

**Nordøst i Nepal ligger** Kangchenjunga. Som en ensom majestet troner det 8586 meter høye fjellet på grensen til India i øst og Tibet i nord. Fjellet ble første gang besteget i 1955 av britiske klatrere. Førstebestigerne Joe Brown og George Band brukte erfaringen fra Mt. Everest som ble kronet to år tidligere. På sanskrit, det lokale språket, betyr Kangchenjunga «fem snødekte skattekister», med henvisning til fjellets fem topper. Fire av toppene er over 8400 meter høye. I følge tibetansk mytologi skal de fem toppene inneholde gudenes skatter, gull, sølv, kobber, korn og hellige bøker. For ikke å vekke lokalbefolkningens vrede unnlot førstebestigerne å trå på toppunktet. Boka Band gav ut etter den vellykkede ekspedisjonen fikk også tittelen «Kangchenjunga, the untrodden peak.»

**Da Fredrik Ericsson** og jeg klatret Gasherbrum 2 i Pakistan for tre år siden, bestemte vi oss for å forsøke oss på en annen av Himalayas fjellgiganter. Vi hadde flere ideer, men valget tok vi først etter at jeg snakket med den finske 8000-metersveteranen Veikka Gustavson. Med elleve av verdens fjorten 8000 meters topper i beltet, kunne finnen gi oss førstehånds informasjon. Jeg fortalte at vi planla en tur til Nepal for å kjøre på ski høyt til fjells og gjerne hakket vanskeligere enn Gasherbrum 2 (8035moh). Annapurna mente han var for skredfarlig, Manaslu ikke utfordrende nok og Dhaulagiri hadde Fredrik allerede prøvd seg på.

– Kangchenjunga er fjellet for dere, litt høyere enn de fleste, lite besøkt og mulig å kjøre på ski, sa han. Veikka sendte oss bilder og ønsket oss god tur. Vi hadde en plan.

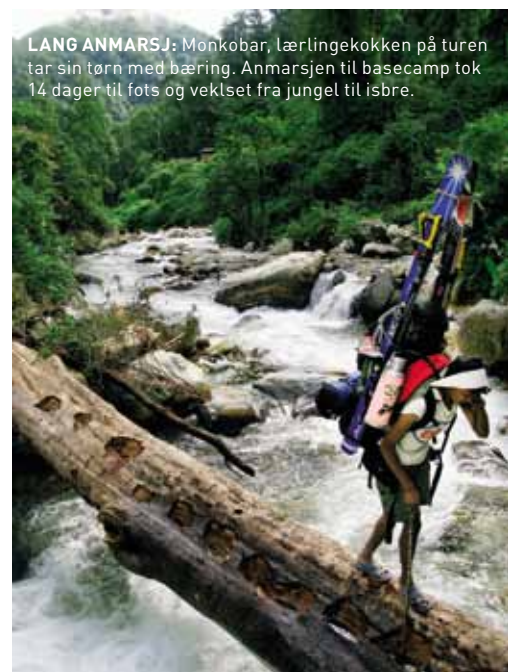
**Parallelt med jobb** og Tindeveglederutdannelse gikk utallige timer til planlegging og forberedelse av turen. Tiden strakk så vidt til og vi var i rute da det var en drøy måned igjen til avreise. Tidlig en morgen ringte telefonen:

«Rolf er savnet og mest sannsynlig omkommet på K2».

Ordene slo ned som et sjokk i hele kroppen, det kunne ikke være mulig. Dessverre var det mulig. Omtrent samtidig fikk jeg en annen beskjed, jeg skulle bli far for første gang om sju måneder. Hele Norge fulgte K2-dramaet, hvor Rolf Bae omkom, og

mange mente mye om det som hadde hendt. Om ikke lenge skulle jeg legge ut på en lignende ferd, med en kamerat mindre og en engstelig familie som helst så at jeg skrinla turplanene mine. Det ble noen tøffe uker. Skulle jeg gjennomføre drømmen min som jeg hadde investert så mye i? Eller bli hjemme? Min egen samvittighet og tankespill sendte meg fram og tilbake mellom tro og tvil. Vår solide plan, egne ferdigheter og vurderingsevne gjorde at jeg til slutt valgte å dra, med god støtte – ikke minst fra samboeren min. Selv om turen jeg skulle legge ut på hadde åpenbare farer, er det kanskje vel så risikabelt å ikke leve ut sine drømmer.

**Kathmandu er en av** verdens mest forurensede byer. Innbyggertallet er seksdoblet på ti år, uten at infrastruktur har fulgt etter. Følgene er overbelastning og underskudd på alle plan, veinett, vann og kloakk, boliger, drivstoff og strøm. På tross av verdens største potensiale for vannkraft har hovedstaden åtte timers



**LANG ANMARSJ:** Mønkøbar, lærningekokken på turen tar sin tønn med bæring. Anmarsjen til basecamp tok 14 dager til fots og veklset fra jungel til isbre.



**HØYT OG FRITT:** Jørgen Aamot kjører på ski ned fra Humpa i 6200 meters høyde. Kabru, 7412 moh. sees i bakgrunnen.

strømstans hver dag. Politiske uroligheter har ført til at landsbybefolkning har søkt inn til Kathmandu i håp om en anonym tilværelse i en storby der politiske motsetninger ikke er så synlige.

**For to landsens nordiske** menn tok det noen dager å bli aklimatisert til tempoet asiatiske storbyer har. Men vi fikk ordne de siste innkjøpen og formalitetene i rekordfart. En uke etter at vi ankom landet hadde vi forlatt siste bilvei og startet den fjorten dagers lange marsjen til foten av Kangchenjunga.

**Selv om Nepal** er regnet som et verdens fattigste land så vi ingen nød i landsbyene vi gikk forbi. I det frodige landskapet møtte vi et vennligsinnet folkeslag som så ut til å leve i harmoni med seg selv og naturen. Blant endeløse te- og rismarker, viltvoksende chilli og banantrær med apekatter i foregår landsbylivet i Nepal slik det gjorde i Norge for 150 år siden. All transport skjer på apostlenes hester og de fleste driver naturalhushold. Anmarsjen innebærer 4000 høydemeter og drøye ti mil i landskap som varierer fra jungel til isbre. Kontrastene var enorme og inntrykkene sterke. Totalt sett er en slik lang anmarsj meget gunstig når man skal klatre et høyt fjell. Vi steg sjelden mer enn 500 høydemeter om dagen og dagsmarsjene var behagelig lange. Både kropp og sjel fikk god tid til å finne seg til rette i nye omgivelser.

**Med oss på turen hadde vi** et kokkelag, bestående av Budhi, Kancha og Mon. Budhi var sjefskokk og altnuligmann, broren hans, Kancha, var Budhis høyre hånd og drev ved grytene. Mon, den yngste på laget var med som lærling. De tre turkameratene våre var som nepalesere flest, lette til sinns og hjelpsomme. Budhi hadde ordnet med bærere for bagasjen vår, 15 seige karer som skal ha all honnør for den innsatsen de gjorde. Problemet var at bærerne ikke var kledd for fjellet. Sandaler, t-skjorte og ullpledd var utrustningen, og to dagsmarsjer unna baseleiren sa de stopp. Isbre, minusgrader og 15 centimeter snø var uaktuelle arbeidsforhold. Vi takket for hjelpen og begynte å frakte utstyret vårt videre for egen maskin. Vi erfarte at ikke alt går etter planen i Nepal, men det meste går, om du så må gjøre det selv.

**Nå kunne vi for alvor** ta inn over oss de enorme fjellene rundt oss. Baseleiren vår lå i bunnen av en flere mil lang dal, formet som en hesteko. Ryggene som omkranset oss bestod blant annet av Yalung Kang, Jannu og Kabru, en mektig ramme rundt base-leiren. Vårt fjell, Kangchenjunga, tronet innerst i dalen og på fem kilometer reiste fjellet seg over 3500 høydemeter over dalbunnen.

**Det var begynnelsen av oktober**, vi var på 5200 meter, baseleiren var etablert, begge var friske og fjellet lå og ventet på oss. Følelsen av å møte et så stort fjell

sammen med bare en kamerat er like innbydende som den er avskrekkende. Vi var helt alene på fjellet, faktisk var det ingen andre ekspedisjoner i denne regionen av Nepal denne høsten. Hjelpen vi eventuelt kunne få var svært langt unna, dette kom til å bli mer forpliktende enn noen gang tidligere.

**Leir 1.** Første utfordring var å tolke hvor ruta gikk ut fra bøker og fotografi vi hadde med oss. For å klatre sørvest siden av Kangchenjunga må du starte med å klatre et brefall som ligger parallelt med brefallet som kommer ned fra toppen. Dette første brefallet ender på en rygg som blir kalt Humpa. Vår første utfordring var å finne en sikker vei opp hit. I fjellsidene rundt baseleiren vår gikk det skred og isras døgnet rundt. Enkelte ras var forutsigbare, andre ikke. I området rundt ruta vår var det heldigvis liten aktivitet.

**Utstyrt med 30 kilo** på ryggen og gode bunter med bambuspinner gikk arbeidet opp til det som skulle bli vår første leir, sakte. Grauttjukk tåke kom sigende midt på dagen og gjorde at vi måtte slå leir tre ganger. Det positive var at vi fikk god tid til aklimatisering. Ruta gikk drøye 1000 høydemeter opp bratt snø og is. Enkelte passasjer kunne bli vanskelig på ski, men det var kjørbart hele veien. Leir 1 lå vakkert til med utsikt til resten av ruta og hele Yalung-breen. Før vi forlot baseleiren avtalte vi radiotid med kokkene våre. Avtalen ble overholdt hver kveld til avtalt tidspunkt. På forhånd hadde vi et lite sambandskurs med kokkelaget. Kurset kokte ned til at dårlig forbindelse ikke oppveies av høyere stemmebruk. Dette gikk ikke inn. Uansett forbindelsesforhold ropte Kancha eller Budhi av full hals for å være sikker på at vi hørte hva de sa. Vi ble etter hvert gode på å tolke enstavelser engelsk gjennom sprengt høytaler. Etter en natt uten problemer med høyden returnerte vi til våre nepalesiske venners gryter. Stemningen var god og vi følte at vi lå godt an, både med hensyn til aklimatisering og progresjon på fjellet.

*– Namaste, tea for you sir, breakfast ready soon.*

Livet i base leiren er bekymringsfritt og avslappende. Dagen starter med en kopp te i soveposen og fylles ellers med serverte måltider, boklesning og lytting til



**OPP BREEN:** Med tunge sekker forserte Jørgen Aamot og Fredrik Ericsson 2000 høydemeter på Kangchenjunga i oppsprukket breterreng. (Begge bilder)





1.



2.

musikk. Det vil si når det kommer til musikk er jeg nødt til å fortelle en liten historie. Jeg er veldig glad i musikk og har så lenge jeg kan huske hatt bærbare spillere, først kasset, så cd og nå mp3-spiller. Forestill deg et sterkt ønske om å legge deg ned i soveposen, finne frem til favorittalbumet på skjermen, trykke play for så å la øretelefonene fylle en sliten kropp med deilige toner. Det var akkurat det jeg gjorde da bildet av en blinkende harddisk dukket opp på skjermen, Ipoden var kaputt. Jeg benytter herved anledningen og sender en «takk» til Steve Jobs og resten av designlaget hans og vil at dere skal vite at runde kanter og hvitmaling ikke hjelper når en trenger produktet som mest. Dere har sørget for en framtidig kunde mindre.

**Været i base-leiren** var upåklagelig. Ikke siden vi kom til Yalung breen hadde det kommet nedbør og de daglige værvarslene vi mottok fra meteorologene i Sveits viste ingen tegn til forandring. Det som imidlertid bekymret oss var den hvite halen av snøfokk som hang ut fra toppene rundt oss. Selv om det enda var lenge til vi skulle prøve oss mot toppen, begynte vi å ane at vinden i høyden kom til å bli utfordrende.

**Leir 2.** Etter tre dagers hvile var det på tide å rette blikket oppover igjen, vi planla nå å klatre opp til leir 2 på 7000 meter. Ruta opp til leir 1 var nå kjent terreng og etappen som vi brukte fire dager på første gang, gjorde vi nå unna på en dag. Fra leir 1 og Humpa går ruta drøye hundre høydemeter ned før du kommer inn på brefallet som leder til toppen av fjellet. Et fantastisk syn møtte oss, men nærmest som bestilt kom tåka sigende og vi måtte slå leir. De neste to dagene jobbet vi oss gjennom det andre bratte brefallet på ruta og kunne til slutt etablere vår leir 2 på 7000 meter. Vi merket høyden nå, men bortsett fra pakkevis med Fishermans Friend, rørte vi ikke andre piller på hele turen. Vinden begynte for alvor å vise muskler og natten i leir 2 sov vi på ett øye i frykt for at teltet skulle blåse bort. Lemurene vi satte opp på kvelden var borte morgenen etter. Neste dag var det endelig på tide å teste skiføret, følelsen av å svinge ned bratt hengene med Yalung breen langt der nede var ubetalelig. De bratteste passasjene ble forsert med stor forsiktighet og vi holdt oss til bambuspinnene for å unngå overraskende sprekker. Med et stort smil om munnen vaklet vi inn i leiren for å spise og hvile.

**Toppforsøket.** De øverste fire hundre høydemeterne er de mest teknisk vanskelige på Kangchenjunga. Fjellet bratner til og selve topppyramiden har mange fremstikkende klippeparti. Dette visste vi kom til å bli vår største utfordring med ski på beina. Normalt sett er det mer snø i fjella i Nepal etter sommeren enn på våren. 2008 var intet unntak i så måte, sammenlignet med bilder vi hadde studert var det nå mer snø enn på noen av disse. Dette var gull verdt for oss, ut fra utallige kikkertstudier slo vi fast at det kunne være mulig å kjøre fra toppunktet og sammenhengende helt ned til baseleiren. Nå ventet vi bare på et vindvindu fra de subtropiske jetvindene som blåste opp til orkan styrke høyt oppe på fjellet. Vi hadde fjorten dager til disposisjon før bærerne kom. En uke gikk og det begynte å haste, uansett ville vi gjøre et forsøk, men helst i så gunstig vær som mulig. På den siste kvelden før vi måtte legge av gårde fikk vi varmeldingen inn med gode nyheter, om fire dager skulle vinden dreie på nordlig og løye betraktelig.



3.

**Da vi for tredje gang** nærmet oss leir 1 ante jeg fare på ferde, det var noe som ikke stemte. Ikke før jeg hadde tenkt tanken ropte Fredrik som gikk først:

– Teltet är borta. Ingenting är kvar, vad fan gjør vi nu?

Dette var det vi trengte minst akkurat nå og det hastet med å finne en løsning. Vi bestemte oss for skille lag og lete på hver vår side av ryggen som teltet stod på. Dette følte som å lete etter nåla i høystakken, bresprekker perforerte områdene på begge sider av ryggen. Men så kom Fredrik med gode nyheter. Til vårt store hell hadde teltet lagt seg opp på en snøbru nederst i en sprekke hundre meter fra der vi sist så det. Etter gledeshyl, lapping og mekking, kunne vi endelig krype inn i posen etter en lang arbeidsdag. Neste dag var grå og vindstyrken steg i takt med høydemeterne. Nå var det dunklær, snøbriller og balaklava som gjaldt. Klatringen gikk greit selv om vi flere ganger måtte sette sjøbein og støtte oss med øksa for ikke å bli feid over ende. Da vi hadde hundre meter igjen til leir 2, var vinden så sterk at vi ikke tok sjansen på utfordre det allerede medtatte teltet. En overhengende bresprekk ble redningen. Her sto teltet i le og vi kunne krype inn i vårt skadeskutte hjem med håp om at værmedlingen slo til. I løpet av



**1. INNGANGSORD?:** Budhi var hardtarbeidene kokk og atmlig-mann på turen. Her er Kangchenjuga i bakgrunnen. Dette bildet er tatt på vei ut fra fjellet.

**2. MYTEOMSPUNNET:** Kangchenjuga er vel kjent i denne delen av Nepal. Det er myteomspunnet, hellig og lett synlig mange titalls mil unna. Den markerte toppen til venstre er Jannu, mens Kangchenjuga ligger i massivet til høyre.

**3. BLÅSTE BORT:** Teltet i leir 1 ble blåst ned i en bresprekk hundre meter bort. Lykken var stor da klatrerne fant det og kunne konstatere det fortsatt gikk an å overnatte i.

**4. TOPPEN:** Ruta følger brefallet midt i bildet og går opp en markert rampe til venstre før man tar av til toppen som ligger til høyre for markert skar.

**5. FRA 50-TALLET:** Kart fra førstebestigerne tegnet av et flyfoto tatt av det indiske luftforsvaret i 1952. Aamot og Ericssons første leir lå på «The Hump» og den andre leiren på deres camp 4.

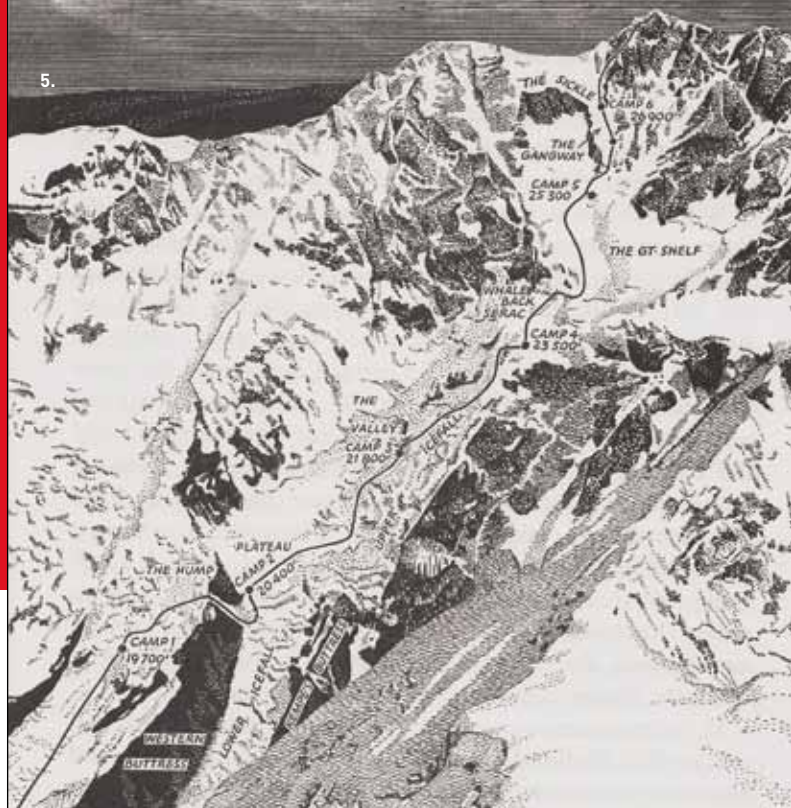


natten løya vinden men til vår store skuffelse hadde tåka lagt seg grauttjuk på fjellet. Ikke noen krise i seg selv, men værre var det med snøen som begynte å lave ned. Vi hadde ikke annet valg enn å vente på bedre vær. Hele dagen gikk med til å konstatere at været forble umulig å bevege seg oppover i. Vi var fremdeles ved godt mot da vi gikk til sengs selv om det nå hadde snødd 40 centimeter.

**Neste morgen fikk vi nådestøtet,** vinden hadde riktignok gitt seg i løpet av natta, men med ytterligere snøfall i løpet av natta kunne vi umulig fortsette mot toppen. Vårt eneste valg var å kjøre ned. Nå lå nesten 2000 høydemeter i meget skredutsatt terreng under oss. Vi tok i bruk all erfaring og alle tilgjengelige midler for å berge oss forbi de mest utsatte punktene. Skredene gikk overalt, men vårt grundige arbeid med rutevalget viste seg å skjerme oss for det aller meste. På veien opp la vi opp faste tau i passasjer som vi visste kom til å bli kritiske dersom scenariet vi nå var midt oppi skulle slå til. Mens snøen slapp under sålene våre var vi trygt forankret i tauene.

Ikke alle delene av ruta var like skredutsatte og i snillere terreng slapp vi garden og nøt nedbøren til det fulle. Å danse ned Kangchenjungas fjellsider i hoftedyp løssnø er en eksklusiv og utrolig følelse. Etter en lang dag proppfull av opplevelser, avgjørelser og konsentrasjon så vi endelig lyset fra messeteltet der vennene våre og maten ventet på oss.

**Turen tilbake til sivilisasjonen** ble unnagjort på en uke og som en siste hilsen fra giganten vi hadde besøkt viste hele fjellet seg i rosa aftensdrakt da vi kikket ut av flyvinduet på vei til Kathmandu. Kanskje vi sees igjen...



## KANGCHENJUGA (8586 MOH)

**FJELLET:** Kangchenjuga er den østligste av 8000 meter toppene, på grensen mellom India og Nepal. Det er verdens tredje høyeste, Nepals nest høyeste og Indias høyeste fjell, og blir regnet med i den øvre tredjedelen når en skal klassifisere vanskelighetsgrad på 8000 metere. Kangchenjuga er et enormt massiv som det visstnok skal ta 14 dager å gå rundt. Massivet inkluderer kjente fjell som Jannu (Kumbakarna på nepali) og Kabru, som det var nordmenn på allerede i 1907. Fjellmassivet står isolert fra andre store fjell og lett synlig fra Darjeeling i India.

**LANDET:** Nepal er et tidligere monarki som nå for første gang har en demokratisk valgt regjering, etter at kommunistpartiet overtok makten. Mange er kritiske til den nye regjeringen som har sterke bånd til Kina. Landet er et av verdens fattigste, målt ut fra BNP per innbygger. De fleste i Nepal lever på landsbygda og driver jorda slik de har gjort i uminnelige tider. Byene og da spesielt Kathmandu vokser raskt og denne byen har vokst enormt siste ti år grunnet politiske uroligheter på bygda. Norge har en flott nybygd ambassade i Kathmandu som nordmenn bør kontakte når de kommer til landet for eventuell bistand dersom det skulle bli nødvendig. ([www.norway.org.np](http://www.norway.org.np)).

**REISEN:** Fly fra Norge via London og Bahrain til Kathmandu. Innenriks fly fra Kathmandu til Bahdrapur med Yeti Airlines eller Gurkha airlines. Jeep fra Bahdrapur til Gopetar, her slutter bilveien. Til fots i 14 dager gjennom en mengde små landsbyer rett nordover fra Gopetar, men følger i praksis grensen til India.

**TURARRANGØRER:** Det finnes mange tilbydere av tjenester i fjellene i Nepal. Vi brukte et firma som heter Loben Expeditions og var veldig fornøyd med dem. Ellers finnes det norske operatører som arrangerer turer til Nepal, blant annet Hvitserk og World Wide Vikings og Jarle Traa. Å bli med en av disse sistnevnte på tur kan kanskje være fint dersom man vil skaffe seg erfaring for å kunne gjennomføre det selv.  
[www.lobenexpeditions.com](http://www.lobenexpeditions.com)  
[www.hvitserk.com](http://www.hvitserk.com)  
[www.www.no](http://www.www.no)  
[www.jarletraa.no](http://www.jarletraa.no)

**MER INFO:** Det finnes også noen andre nettsider som kan være nyttige. Disse har mer generell informasjon, men kan fungere bra som utgangspunkt for å knytte kontakt med andre som har vært på eller planlegger samme tur som deg.  
[www.everestnews.com](http://www.everestnews.com)  
[www.explorersweb.com](http://www.explorersweb.com)  
[www.k2climb.net](http://www.k2climb.net)

